

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

3 MAI 2005

Proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 en vue de promouvoir la construction et la rénovation de bâtiments scolaires

(Déposée par M. Christian Brotcorne)

DÉVELOPPEMENTS

La formation et l'éducation constituent, dans le contexte socio-économique actuel, un atout considérable et un moyen d'insertion indéniable.

En outre, le droit à l'éducation est un droit fondamental. La première reconnaissance de ce droit apparaît déjà dans l'article 26 de la Déclaration universelle des droits de l'homme adoptée par l'assemblée générale des Nations unies le 10 décembre 1948 :

« 1. Toute personne a droit à l'éducation. L'éducation doit être gratuite, au moins en ce qui concerne l'enseignement élémentaire et fondamental. L'enseignement élémentaire est obligatoire. L'enseignement technique et professionnel doit être généralisé; l'accès aux études supérieures doit être ouvert en pleine égalité à tous en fonction de leur mérite. »

Des mesures d'incitation à l'éducation et à la formation sont dès lors indispensables. Or, s'il est un constat qui fait l'unanimité à l'heure actuelle c'est bien celui de l'état lamentable de beaucoup de bâtiments scolaires.

Ces bâtiments sont le cadre journalier de vie des enfants et des professeurs pendant les heures de cours, bien sûr, mais aussi dans bien des cas avant et après les cours.

L'état des infrastructures scolaires conditionne donc directement la qualité de vie des enfants et de leurs enseignants. Il conditionne également le climat de

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2004-2005

3 MEI 2005

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het bouwen en renoveren van schoolgebouwen te bevorderen

(Ingediend door de heer Christian Brotcorne)

TOELICHTING

Vorming en opleiding zijn, in de huidige sociaal-economische context, aanzienlijke troeven en onbetwistbare integratiemiddelen.

Het recht op opvoeding is bovendien een grondrecht. De eerste erkenning van dat recht is reeds opgenomen in artikel 26 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens, die op 10 december 1948 werd goedgekeurd door de algemene vergadering van de Verenigde Naties :

« 1. Een ieder heeft recht op opvoeding. De opvoeding moet kosteloos zijn, ten minste wat het lager en het fundamenteel onderwijs betreft. Het lager onderwijs is verplicht. Het technisch en beroepsonderwijs moet veralgemeend worden; de toegang tot de hogere studiën moet in volledige gelijkheid mogelijk zijn voor allen in verhouding tot hun verdienste. »

Maatregelen om aan te zetten tot opvoeding en opleiding zijn bijgevolg onmisbaar. Iedereen is het er echter over eens dat de meeste schoolgebouwen in erbarmelijke toestand verkeren.

Die gebouwen zijn de dagelijkse leefomgeving van de kinderen en de leerkrachten tijdens de lessen, maar in veel gevallen ook vóór en na de lessen.

De staat van de schoolinfrastructuur bepaalt bijgevolg rechtstreeks de levenskwaliteit van de kinderen en van hun leerkrachten. Hij bepaalt tevens het klimaat

l'école et constitue un des facteurs de la violence à l'école. Il conditionne enfin la qualité de l'enseignement lui-même.

En parcourant le budget de la Communauté française, une autre évidence saute aux yeux : les dépenses en capital et l'amortissement des infrastructures scolaires en sont les parents pauvres. Alors que la moyenne européenne est de 7 %, la Communauté française n'investit en moyenne que 2,1 % de son budget pour ses infrastructures tandis que la Communauté flamande n'investit en moyenne que 2,5 %.

Enfin, la plupart des pays européens organisent la construction et l'entretien des bâtiments scolaires à partir de l'État central ou fédéral, ce qui neutralise l'effet de la TVA dont le bénéficiaire final est le pouvoir qui organise l'enseignement. En Belgique, on assiste, en matière de construction et de gestion des bâtiments à un transfert de 21 % de la communauté vers l'État fédéral.

La lenteur de l'octroi des subventions et la faible hauteur des crédits enclenchent un phénomène de dualisation.

En effet, les écoles mieux nanties ou appartenant à des communes ou des quartiers plus aisés peuvent plus facilement travailler sur fonds propres.

Pour l'instant, on peut estimer que près de 25 millions d'euros par an retournent à l'État fédéral via la TVA dont le taux s'élève à 21 %.

Une réduction du taux de TVA à 6 % sur les travaux de construction, transformation, réhabilitation, amélioration, réparation ou entretien de tout ou partie d'un bâtiment affecté à l'enseignement aurait ainsi permis que chaque euro investi dans l'enseignement, et en particulier dans les bâtiments, arrive à vraiment remplir l'objectif recherché par les pouvoirs publics.

L'accord de la Saint-Boniface prévoyait que le ministre des Finances inscrive ce point à l'ordre du jour d'un sommet européen Ecofin et que, à défaut d'un accord européen, un mécanisme au rendement équivalent serait proposé.

Il semble que l'obtention d'un tel accord, qui requiert l'unanimité des États membres, ne puisse avoir lieu dans un délai raisonnable, il convient d'envisager la mise en œuvre d'un mécanisme alternatif au sein du Code des impôts sur les revenus en vue d'obtenir un effet et un rendement équivalents à l'application d'un taux de TVA réduit à 6 %. Ce mécanisme devant ainsi permettre un accroissement des moyens en matière de bâtiments de plus de 15 % par école.

La présente proposition vise à imputer à l'impôt des personnes morales un crédit d'impôt égal à 15 % du

van de school en is een van de factoren van het geweld in de school. Ten slotte beïnvloedt hij de kwaliteit van het onderwijs zelf.

Wanneer men de begroting van de Franse Gemeenschap bekijkt, blijkt nog iets anders : de kapitaaluitgaven en de afschrijving van de infrastructuur worden stiefmoederlijk behandeld. Vergeleken met het Europees gemiddelde van 7 %, investeert de Franse Gemeenschap door de bank genomen slechts 2,1 % van haar begroting in infrastructuur en de Vlaamse Gemeenschap slechts gemiddeld 2,5 %.

De meeste Europese landen organiseren het bouwen en onderhouden van de schoolgebouwen trouwens via de centrale of federale instanties, wat het effect neutraliseert van de BTW, die uiteindelijk ten goede komt aan de instanties die het onderwijs organiseren. In België ziet men, wat het bouwen en beheren van gebouwen betreft, een transfer van 21 % van de gemeenschap naar de federale overheid.

De traagheid waarmee de subsidies worden toegekend en de beperkte bedragen van de kredieten zorgen voor een duale situatie.

De meer gegoede scholen of scholen die afhangen van rijkere gemeenten of gemeenschappen, kunnen gemakkelijker functioneren op basis van eigen middelen.

Voor het ogenblik stroomt er jaarlijks gemiddeld 25 miljoen euro naar de federale Staat terug via de BTW, waarvan het tarief 21 % bedraagt.

Een verlaging van het BTW-tarief tot 6 % voor alle bouw- en verbouwingswerken, renovatie-, verbeterings-, herstellings- of onderhoudswerken aan een voor onderwijs bestemd gebouw of aan een gedeelte ervan, zou ervoor zorgen dat iedere euro die in het onderwijs en meer bepaald in de gebouwen wordt geïnvesteerd, ook werkelijk het doel bereikt dat door de overheid wordt beoogd.

Het Pinksterakkoord bepaalde dat de minister van Financiën dit punt op de agenda zou plaatsen van een Europese Ecofin-top en dat er, als er geen Europees akkoord werd bereikt, een nieuw mechanisme met gelijkwaardige opbrengst zou worden voorgesteld.

Het lijkt erop dat een dergelijk akkoord, dat de unanieme steun van alle lidstaten vereist, niet binnen een redelijke termijn kan worden bereikt. Er moet dus gedacht worden aan de invoering van een alternatief in het Wetboek van de inkomstenbelastingen, waarmee een effect en een opbrengst kan worden verkregen die te vergelijken zijn met het resultaat van de toepassing van een tot 6 % verlaagd BTW-tarief. Dit mechanisme zou ervoor moeten zorgen dat het gebouwenbudget stijgt met meer dan 15 % per school.

Dit wetsvoorstel heeft tot doel met de rechtspersonenbelasting een belastingkrediet te verrekenen van

montant payé, hors taxe sur la valeur ajoutée, pour des travaux relatifs à un immeuble affecté à l'enseignement lorsque le maître de l'ouvrage est un pouvoir organisateur de l'enseignement communautaire, communal, un pouvoir organisateur de l'enseignement subventionné, constitué sous forme d'ASBL, ou une société de gestion patrimoniale, constituée sous forme d'ASBL.

Ces travaux doivent consister en des opérations de construction, de rénovation, d'agrandissement d'un immeuble affecté à l'enseignement ou de transformation en établissement scolaire d'un immeuble ou d'une partie d'immeuble affecté auparavant à d'autres fins.

Christian BROTCORNE.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans le Titre IV du Code des impôts sur les revenus 1992, un chapitre IV, rédigé comme suit :

« Chapitre IV. Crédit d'impôt.

Art. 226*bis*. — Il est imputé sur l'impôt des personnes morales, calculé conformément à l'article 225, un crédit d'impôt égal à 15 % du montant payé, hors taxe sur la valeur ajoutée, pour des travaux relatifs à un immeuble affecté à l'enseignement lorsque le maître de l'ouvrage est un pouvoir organisateur de l'enseignement communautaire, communal ou provincial, un pouvoir organisateur de l'enseignement libre subventionné, constitué sous forme d'ASBL, ou une société de gestion patrimoniale, constituée sous forme d'ASBL.

Les travaux visés à l'alinéa 1er doivent consister en des opérations de construction, de rénovation, d'agrandissement d'un immeuble affecté à l'enseignement ou de transformation en établissement scolaire d'un

15 % van het betaalde bedrag, exclusief BTW, voor werken aan een voor onderwijs bestemd gebouw wanneer de bouwheer een onderwijsorganiserende instantie is van het gemeenschaps- of gemeentelijk onderwijs, een onderwijsorganiserende instantie van het gesubsidieerd onderwijs, die de vorm van een VZW heeft, of nog een vereniging voor patrimoniaal beheer die de vorm van een VZW heeft.

Deze werkzaamheden moeten bestaan uit bouwwerken, renovatiewerken, of uitbreidingswerken aan een voor onderwijs bestemd gebouw of de verbouwing tot onderwijsinstelling van een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat voordien voor andere doeleinden werd gebruikt.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In Titel IV van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt een Hoofdstuk IV ingevoegd, luidende :

« Hoofdstuk IV. Belastingkrediet

Art. 226*bis*. — Met de rechtspersonenbelasting berekend overeenkomstig artikel 225, wordt een belastingkrediet verrekend dat overeenstemt met 15 % van het betaalde bedrag, exclusief belasting over de toegevoegde waarde, voor werken aan een voor onderwijs bestemd gebouw wanneer de bouwheer een onderwijsorganiserende instantie is van het gemeenschaps-, gemeentelijk of provinciaal onderwijs, een onderwijsorganiserende instantie van het vrij gesubsidieerd onderwijs die de vorm van een VZW heeft, of nog een vereniging voor patrimoniaal beheer die de vorm van een VZW heeft.

De werken bedoeld in het eerste lid, moeten bestaan uit bouwwerken, renovatiewerken of uitbreidingswerken aan een voor onderwijs bestemd gebouw, of uit de verbouwing tot onderwijsinstelling van een gebouw of

immeuble ou d'une partie d'immeuble affecté auparavant à d'autres fins.

Les prestations relatives aux travaux visés à l'alinéa précédent doivent être effectuées par une personne qui, au moment de la conclusion du contrat d'entreprise, est enregistrée comme entrepreneur conformément à l'article 401.

Le Roi détermine les modalités d'application de ce crédit d'impôt. ».

29 mars 2005.

Christian BROTCORNE.

een gedeelte van een gebouw dat voordien voor andere doeleinden werd gebruikt.

De diensten met betrekking tot de werken bedoeld in het vorige lid, moeten worden verricht door een persoon die op het tijdstip waarop het ondernemingscontract wordt gesloten als aannemer is geregistreerd overeenkomstig artikel 401.

De Koning bepaalt de toepassingsvoorwaarden van dit belastingkrediet. ».

29 maart 2005.